

×СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ОК 1. «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА»

Спеціальність	081 «Право»
Освітня програма	«Право»
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Курс / семестр вивчення	1 / 1 семестр
Кількість кредитів ЄКТС	5
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції - 32 год.
	семінарські заняття - 16 год.
	Самостійна робота – 102 год.
Вид індивідуального завдання	Реферат, контрольна робота
Форма підсумкового контролю	екзамен
Адреса курсу в системі електронного навчання університету (СДО Прометей)	http://dlc.suem.edu.ua/
Кафедра (назва, № кабінету, контактний телефон, e-mail)	Кафедра публічного і приватного права (каб. 215, kaf-pravo@suem.edu.ua)
Викладач /і:	Аблязов Денис Едуардович, к.ю.н.
Контактна інформація викладача/ів:	kaf-pravo@suem.edu.ua
Дні занять	Згідно з розкладом
Консультації	Очні консультації: згідно з графіком Дистанційні: електронна пошта, групи у Вайбері, Телеграмі
Анотація навчальної дисципліни:	
В умовах становлення України як демократичної, правової, соціальної держави вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми конституційного права» має особливе значення та дає здобувачам вищої освіти широкий діапазон світоглядних уявлень із найбільш важливих політико-правових проблем розвитку нашої держави:	
<ol style="list-style-type: none"> 1) становлення конституціоналізму в Україні на демократичних засадах; 2) забезпечення прав людини та громадянина; 3) реалізація народовладдя; 4) формування дієздатних структур громадянського суспільства. 	
Мета і завдання навчальної дисципліни:	
Метою навчальної дисципліни «Актуальні проблеми конституційного права» є вивчення	

проблемних аспектів конституційно-правових явищ, інститутів і норм вітчизняного конституційного права, процесів, пов'язаних з їхнім становленням, розвитком та функціонуванням.

Завданням є: ознайомлення з сучасними проблемами та перспективами розвитку конституційно-правових відносин в Україні; формування самостійного мислення, навичок аналізу проблемних питань конституційного права України, порівняння та співставлення його з основами державного (конституційного) права зарубіжних країн; подальше формування понятійного апарату, що використовується в межах конституційного права України та вміння ним користуватися; визначення прикладних проблем у сфері конституційно-правових відносин в Україні; розвиток загальної політико-правової культури здобувачів вищої освіти.

Мета орієнтована на формування у здобувачів таких компетентностей:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.

СК16. Розуміння прав людини як фундаменту і ціннісних орієнтирів правової системи та методології правозастосування та здатність дотримуватися їх у професійній діяльності.

Програмні результати навчання:

РН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

РН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

РН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

РН 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

РН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

РН 18. Розуміти сутність прав людини, знати методи та засоби їх охорони і захисту, уміти реалізовувати основоположні ідеї та принципи захисту прав людини в Україні та у ЄСПЛ.

РН 20. Виявляти випадки порушення вимог верховенства права та чинного законодавства.

Очікувані результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

ОРН 1. Аналізувати проблеми функціонування того чи іншого конституційно-правового інституту та пропонувати шляхи подальшого розвитку та вдосконалення;

ОРН 2. Аналізувати основоположні концепції теорії і практики конституціоналізму, національного конституційного державотворення і правотворення;

ОРН 3. Аналізувати процес нормотворення і тлумачення нормативно-правових актів, системи конституційного законодавства і права, правових форм діяльності держави в умовах необхідності збереження національної конституційної ідентифікації та європейської інтеграції.

ОРН 4. Аналізувати методологію дослідження державно-правових явищ, проблем прав і свобод людини, правової, соціальної, демократичної держави та громадянського суспільства.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Конституційний лад як організаційна основа конституціоналізму в Україні

Поняття і зміст конституційного ладу. Гуманістичні основи конституційного ладу. Структура і принципи самоорганізації громадянського суспільства. Проблема співвідношення громадського суспільства і правової держави. Основи конституційного ладу України. Система та зміст принципів основ конституційного ладу України. Система гарантій конституційного ладу.

Тема 2. Основні конституційні характеристики української держави

Конституційне закріплення форми української держави. Суверенітет держави: поняття й основні характеристики. Єдність, верховенство і самостійність державної влади як ознака суверенітету держави. Конституційне закріплення ознак організації влади: варіанти правових рішень і їхнє теоретичне обґрунтування. Ідея поділу влади. Державна влада, місцеве управління і самоврядування. Конституційно-правове регулювання економічної і соціальної сфер громадського життя: розходження підходів і встановлення меж. Інститут власності в конституційному праві. Відображення в Конституції соціальної структури суспільства, основних напрямків соціальної, національної і культурологічної політики. Роль держави в економічній і соціальній діяльності.

Тема 3. Сутність безпосередньої демократії, її роль в сучасному світі

Поняття та загальна характеристика безпосередньої демократії. Історичні аспекти становлення та розвитку інститутів безпосередньої демократії. Співвідношення демократії та місцевого самоврядування. Закріплення ролі демократії в Конституції України. Градація форм демократії в залежності від форми виявлення народу. Зміст та принципи безпосередньої демократії. Наукові підходи до визначення безпосередньої демократії.

Тема 4. Форми безпосередньої демократії на загальнодержавному та місцевому рівнях: правове регулювання та проблеми реалізації

Поняття виборів, їхні види і соціальна функція. Виборче право і виборча система: співвідношення понять. Основні принципи виборчого права: поняття і види. Види виборчої системи. Виборчий процес: поняття, конституційно-правове регулювання. Стадії виборчого процесу. Поняття референдуму та його види. Всеукраїнський та місцеві референдуми. Конституційно-правове регулювання порядку призначення і проведення референдумів.

Основні форми безпосередньої демократії в місцевому самоврядуванні. Місцеві вибори та референдуми. Загальні збори жителів за місцем проживання. Місцеві ініціативи. Громадські слухання. Інші форми безпосередньої демократії на місцевому рівні.

Тема 5. Структура та принципи конституційно-правового статусу особистості в Україні

Конституційний статус людини і громадянина, як інститут конституційного права: поняття, структура, принципи. Поняття конституційних прав, свобод і обов'язків людини і громадянина, їх юридичні властивості. Права людини і права громадянина. Система та класифікація основних прав і свобод людини і громадянина. Основні обов'язки людини і громадянина. Гарантії конституційних прав і свобод людини: поняття, види, правове закріплення. Захист основних прав і свобод, його форми, правовий і організаційний механізм. Інститут громадянства. Конституційний статус іноземців, осіб без громадянства, біженців. Міжнародні стандарти в галузі прав людини та їх реалізація в Україні.

Тема 6. Муніципально-правовий статус людини та громадянина в Україні

Структура муніципально-правового статусу особистості в Україні. Принципи муніципально-правового статусу людини. Поняття та генезис муніципальних прав і свобод

особистості. Види муніципальних прав людини. Аналіз місця і функціонального призначення органів місцевого самоврядування та розгляд муніципальних прав і свобод людини в Україні. Розкриття поняття та опис механізмів реалізації муніципальних прав та свобод особистості в залежності від їх класифікації. Взаємодія конституційно-правового та муніципально-правового статусу людини в Україні. Гарантії муніципальних прав і свобод особистості в Україні. Пріоритет муніципальних прав людини в умовах глобалізації.

Тема 7. Актуальні проблеми реалізації принципу поділу державної влади в системі вищих органів влади в Україні

Конституційна організація і діяльність державних органів. Принцип поділу влади, його зміст і значення для демократичного порядку здійснення влади. Способи формування державних органів: обрання, призначення, утворення й ін., їх конституційно-правове закріплення. Фактори, що визначають спосіб формування державних органів. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України в умовах парламентсько-президентської республіки. Проблеми українського парламентаризму. Конституційно-правовий статус Президента України. Кабінет Міністрів України як вищий орган виконавчої влади: порядок формування, функції та повноваження. Взаємовідносини між Президентом, Верховною Радою та Кабінетом Міністрів України: проблеми розподілу повноважень та політичної відповідальності. Дуалізм виконавчої влади в Україні. Роль судової влади в забезпеченні принципів правової, демократичної держави.

Тема 8. Сутність принципу децентралізації державної влади як гарантії місцевого самоврядування, його забезпечення в Україні і в світі

Місцеве самоврядування як форма децентралізації влади та гарантія демократичного політичного режиму. Правова природа місцевого самоврядування та його місце у системі публічної влади демократичних держав. Становлення й розвиток місцевого самоврядування в незалежній Україні. Функції та повноваження місцевого самоврядування в Україні. Конституційне регулювання місцевого самоврядування в європейських країнах. Загальні закономірності належного розподілу завдань та компетенції публічної адміністрації на прикладі окремих європейських держав. Реформування місцевого самоврядування в контексті зарубіжного досвіду.

Рекомендовані джерела:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Барабаш Ю. Г., Бориславська О.М., Венгер В.М. Конституційне право: підручник. ОБСЄ. Київ : ВАІТЕ, 2021. 528 с..
3. Законодавчі напрями розвитку держави і суспільства (аналітичні підсумки діяльності Верховної Ради України VIII скликання) / За заг. ред. О. Л. Копиленка, Є. Р. Бершеди, О. М. Клименко ; Інститут законодавства Верховної Ради України. К., 2019. 574 с.
4. Захист прав і свобод людини та громадянина Конституційним Судом України. Проблеми сучасної конституціоналістики: навч. пос. / Гультай М. М., Аніщук Н. В., Афанасьєва М. В., Бакаєнова Н. М. та ін.; ред. Крусян А. Р., Єзеров А. А. Київ: Юрінком Інтер, 2018. С. 438–456.
5. Слінько Т. М. Конституційне право України: підручник. Харків: Право, 2020. 592 с..

Методи викладання, навчання:

Лекції (проблемні лекції, лекції-дискусії, лекції-демонстрації з використанням мультимедійного обладнання);

Семінарські, практичні заняття (публічне обговорення питань тем курсу, навчальні дискусії, виконання ситуаційних вправ, підготовка оглядів, аналіз нормативних джерел, участь у діловій грі та ін.);

Самостійне навчання (виконання завдань самостійної роботи (СРС), індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ): реферат, контрольна робота).

Форми контролю успішності навчання:

Контрольні заходи з перевірки успішності засвоєння навчального матеріалу з дисципліни включають: поточний контроль, виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ), підсумковий контроль (залік).

Поточний контроль має на меті перевірку виконання завдань як аудиторної, так і самостійної роботи студентів та може проводитися в таких формах:

- оцінювання підготовлених виступів, доповідей з тематики семінарських занять;
- виконання практичних завдань на аудиторних заняттях;
- усне опитування або письмовий експрес-контроль на семінарських, практичних заняттях;
- виконання контрольної роботи;
- тестування з засвоєння окремих тем курсу;
- перевірка виконання завдань СРС.

Контроль виконання *ІНДЗ* здійснюється у формі захисту реферату і перевірки виконання контрольної роботи.

При проведенні рубіжних контролів після вивчення кількох тем курсу у формі електронного тестування використовується набір тестових завдань, які містяться в бібліотеці електронних курсів системи дистанційного навчання СУРА для перевірки знань студентів.

Система оцінювання результатів навчання:

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань здобувачів вищої освіти, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною системою.

Підсумкова оцінка (залік) виставляється на підставі суми накопичених балів здобувачім вищої освіти, отриманих у ході поточного, рубіжного контролів, виконання ІНДЗ.

Схема розподілу балів:

50 балів (поточний контроль)	10 балів (контроль виконання індивідуальних завдань)	40 балів (рубіжний контроль)
---------------------------------	--	---------------------------------

Мінімальний пороговий рівень з кожного виду контролю:

30 балів (поточний контроль)	5 балів (контроль виконання індивідуальних завдань)	25 балів (рубіжний контроль)
---------------------------------	---	---------------------------------

Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю відбувається під час оцінювання контролю знань таких видів робіт:

- 1) Доповіді, виступи на семінарських заняттях;
- 2) Виконання практичних завдань;
- 3) Усне опитування;
- 4) Письмові роботи з засвоєння тем курсу;
- 5) Виконання завдань самостійної роботи.

Шкала оцінювання результатів навчання:

Загальна семестрова оцінка за 100-бальною шкалою переводиться у національну шкалу відповідно до таблиці:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи)	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії і порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів під час усіх видів контролю здійснюється відповідно до затверджено в університеті «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень з навчальних дисциплін здобувачів вищої освіти» (URL : <https://www.suem.edu.ua/normatyvni-dokumeny>).

Політика курсу:

Політика дотримання академічної доброчесності

Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перегляд новин на Телеграм-каналі.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Актуальні проблеми конституційного права».

Політика щодо пропусків занять

Здобувачі вищої освіти мають відвідувати лекційні й семінарські заняття. Відсутність здобувача вищої освіти на занятті може бути виправдана поважною причиною. Поважними причинами відсутності вважаються: хвороба, участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт чи будь-якому іншому заході, який можна віднести до заходів, що сприяють розвитку здобувачів вищої освіти і поліпшенню іміджу університету (факультету).

Політика щодо виконання навчальних завдань пізніше встановленого терміну

Здобувачі вищої освіти мають виконувати всі навчальні завдання у встановлені терміни. Здобувач вищої освіти, який не виконав ту чи іншу кількість навчальних завдань вчасно й хоче надолужити прогаяне, може звернутися по допомогу до викладача.

Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

Бонуси

Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

Силабус відповідає змісту освітньої програми (ОПП) «Право» спеціальності 081 «Право» (а саме: відповідність назві дисципліни, кількості кредитів, формі підсумкового контролю, набору компетентностей і результатів навчання), яка пройшла процедуру рецензування стейкхолдерами.

Силабус затверджено на засіданні кафедри публічного та приватного права, протокол від «11» вересня 2023 р. № 11.

Завідувач кафедри

Людмила КУЗНЕЦОВА